

Alfred Hitchcock Sineması

Alfred Hitchcock's Cinema

ÖZET

Her duygu insanlar için vardır ve her duyguyu her insan aynı dozda yaşayamayabilir. Herkes duyguları aynı dozda yaşamasa da o duyguyu hissedebilmektedir. Korku ve gerilim de bu duygular içerisinde yer almaktadır. Hayatın her alanında kendini gösteren korku ve gerilim unsurları, yine hayatın her alanını ele alma yeteneği ile bilinen sinemada kendini göstermeyi başarmıştır. Korku, gerilim ve sinema kelimeleri aynı cümle içinde geçtiği zaman akıllara ilk gelen yönetmen Alfred Hitchcock olabilmektedir. Hitchcock bu duyguları sinemasında oldukça iyi bir şekilde kullanmıştır. Sinemasının temeline korku ve gerilimi yerleştiren ünlü yönetmen, kariyeri boyunca bu doğrultuda ilerlemiş ve unutulmaz filmlere imza atmıştır. Hitchcock sinemasında her detay ve her unsur profesyonelce ele alınırken seyirci de bunu hissedebilmektedir. Sinemanın en değerli isimlerinden biri olan Alfred Hitchcock, korku ve gerilim ustası olarak yıllar boyu anılmaktadır ve hâlâ daha anılmaya devam etmektedir. Filmlerini büyük bir titizlikle inşa eden ünlü yönetmen birçok yönetime de ilham olacak güçlü bir sinema kariyerine sahiptir. Bu sinema kariyeri geleceğe birçok noktada ışık tutmayı başarmış hatta çeşitli yenilikler getirmiş olan ve başarılar ve yeniliklerle dolu bir kariyerdir. Genç sinemacılara öncülük etmiş olan Alfred Hitchcock, sinema dünyasına kazandırdığı baş yapıtlarla birlikte birçok sinemacıya ilham olmayı başarmış bir isimdir. Usta ismin filmlerine vermiş olduğu emek ve titizlik gerek filmlerin gerekse kendisinin günümüzde hâlâ daha konuşulmasına vesile olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Alfred Hitchcock, Auteur Yönetmen, Korku ve Gerilim, Sinema.

ABSTRACT

Every emotion is there for people and not every person can experience every emotion in the same dose. Even if not everyone experiences emotions in the same dose, they can still feel that emotion. Fear and tension are among these emotions. The elements of fear and tension, which manifest themselves in every aspect of life, have also managed to manifest themselves in cinema, which is known for its ability to handle every aspect of life. When the words fear, suspense and cinema are mentioned in the same sentence, the first director that comes to mind is Alfred Hitchcock. Hitchcock used these emotions quite well in his cinema. The famous director, who placed fear and suspense at the basis of his cinema, progressed in this direction throughout his career and made unforgettable films. In Hitchcock's cinema, every detail and every element is handled professionally and the audience can feel it. Alfred Hitchcock, one of the most valuable names in cinema, has been remembered as a master of horror and suspense for years and still continues to be remembered. The famous director, who built his films with great care, has a strong cinematic career that will inspire many directors. This film career has succeeded in illuminating the future in many ways, even introducing various innovations, and is a career filled with achievements and innovations. Alfred Hitchcock, who pioneered the way for young filmmakers, is a name that has inspired many filmmakers with the masterpieces he has brought to the world of cinema. The effort and meticulousness he put into his films has ensured that both his films and himself are still talked about today.

Keywords: Alfred Hitchcock, Auteur Director, Horror and Thriller, Cinema.

GİRİŞ

Yedinci sanat olarak anılan sinema gerek hayatın gerekse sanatın yapıtaşlarından biri olarak sayılabilir. Geçmişten günümüze birçok duyguya ev sahipliği yapan bu sanat dalı hâlâ daha insanların duygularına hitap eden ve sevilen bir alandır. Hemen her konunun ve duygunun sinema ile gün yüzüne çıkarılması veya aktarılması olanaklıdır. Aynı zamanda farklı türleri bünyesinde barındıran bir sanat dalı olarak kabul görülebilir. Bu türler içerisinde korku ve gerilim eklendiği anda, akla ilk gelen isim Alfred Hitchcock olabilmektedir. Alfred Hitchcock, sinema dünyası için önem arz eden bir yönetmen olarak karşımıza çıkmaktadır. Birçok filmiyle hem sinema dünyasına hem de hafızalara kazınan Alfred Hitchcock kendine has çalışma stiline sahip olan bir yönetmen olarak değerlendirilebilir. Sinemanın araç ve imkânlarından ustalıkla faydalanan Hitchcock, anlatmak istediklerini filmleriyle birlikte anlatabilen bir yönetmendir. Filmlerindeki derin anlam ve gerilim unsurları yönetmenin başarıyla oluşturduğu öğeler olarak kabul edilebilir. Çeşitli tekniklerle birlikte sinemasına değer katan ünlü yönetmen, sinema dünyasında kalıcılığı yakalamış yönetmenler arasındadır. Hitchcock, sinema kariyeri süresince tam 53 film çekmiştir. Bu filmlerin 41 tanesinde komeo (yönetmenin kendi filmlerinde basit rollerde kısa süreliğine görünmesidir.) olarak rol almıştır (Karaosmanoğlu, 2020, s.2). Filmlerini çekerken A'dan Z'ye her detayını düşünen ve ona göre yol çizen ünlü yönetmen auteur bir yönetmen olarak da bilinmektedir. Filmlerini yaparken özgün bakış açısından ve rutinlerinden vazgeçmeyen ünlü yönetmen, filmlerinde özgünlüğü başarılı bir biçimde yakalamıştır. Korku ve gerilim insanlığın

Ece Nur Yalçınkaya¹ 

Kainat Özpolat² 

How to Cite This Article

Yalçınkaya, E. N. & Özpolat, K. (2025). "Alfred Hitchcock Sineması", International Academic Social Resources Journal, (e-ISSN: 2636-7637), Vol:10, Issue:6; pp:696-705. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.18078323>

Arrival: 12 November 2025

Published: 28 December 2025

Academic Social Resources Journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi, Fırat Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Radyo Televizyon ve Sinema Bölümü, Elazığ, Türkiye

² Doç. Dr. Fırat Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Elazığ, Türkiye

tarihinde her zaman var olan ve var olmaya devam edecek olgular olarak görülebilir. Hitchcock bu iki kavramı sinemasının temeline oturarak bu duyguları başarılı bir biçimde filmlerine yansıtmıştır. Seyircisinden reaksiyon almayı seven Hitchcock, aynı zamanda seyircisini diken üstünde tutmayı da seven bir yönetmendir. Onun için masanın altındaki bomba bilgisi oldukça önemlidir ve seyircinin nefesini tutarak o bombanın ne zaman infilak edeceğini tedirginlikle beklemesi büyük önem taşımaktadır. Belki de bu bakış açısı ve sinemasında kullanmış olduğu teknikler sayesinde Hitchcock, sinema dünyasının vazgeçilmez isimlerinden biri hâline gelmiştir. Korku ve gerilim ustası olmasının yanı sıra filmlerinde aşk ve cinsellik gibi konulara da sık sık yer veren bir yönetmendir. Hitchcock aşkı da cinselliği de yine korku ve gerilim çerçevesi içerisinde ele almaktan çekinmeyen bir yönetmendir. Ona göre aşk da cinsellik de belirli bir noktada korku ve gerilime hizmet etmelidir. Kadın-erkek ilişkileri üzerinde duran ve bu konulara sıklıkla yer veren Hitchcock'un yaptığı her hareketinin, kullandığı her bir taktik ve tekniğin planlı olduğu söylenebilir. İşte bu yüzden Alfred Hitchcock sinema dünyasında anılmaya ve üzerine çalışmalar yapılmaya değer önemli bir yönetmen hâline gelmiştir.

METODOLOJİ

Çalışmanın Amacı ve Cevaplamak İstedığı Sorular

Bu çalışma Alfred Hitchcock'u en doğru biçimde tanıtmayı, filmografisini açıklamayı, auter yönlerine dokunmayı ve Alfred Hitchcock sinemasını tanımlamayı amaçlayan bir çalışmadır. Alfred Hitchcock kimdir, auteur yönetmen kimdir, Hitchcock'un auteur yönleri nelerdir, filmografisi ve kurgu anlayışı nedir, filmlerinde korku ve gerilim unsurlarını nasıl ele almıştır ve Hitchcock'un sinema dünyasındaki yeri nedir gibi sorulara yanıt arayan ve bu soruları cevaplamayı amaçlayan bir çalışma olarak nitelendirilebilir.

Çalışmanın Önemi

Bu çalışma Alfred Hitchcock'u tanımak, sinemasını anlamlandırmak ve hayatı hakkında bilgi sahibi olmak açısından önem arz edebilir. Sinema sanatına yaklaşımını ve tutumunu öğrenmek, filmografisini kavramak ve auteur yönlerini anlamak yönünden de faydalı olacağı düşünülmektedir.

Yöntem

Bu çalışmada elde edilen veriler literatür tarama yöntemiyle elde edilirken, aynı zamanda nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırmalar, incelediği problematiği kendi bağlamında, yorumlayıcı bir yaklaşımla inceler. Aynı zamanda olay ve olguları değerlendirirken insanların onlara yüklediği anlamlara odaklanır. Nitel araştırmalar genellikle öznel ve araştırmacının düşünce ve görüşlerinden etkilenebilir (Baltacı, 2019, s.370). Ayrıca bu çalışmada fenomenolojik araştırma deseni kullanılmıştır. Fenomenolojik araştırma deseni, günlük hayatta karşımıza çıkabilen olay, deneyim, algı veya durumlar gibi yabancı karşılamadığımız veya tam anlamıyla bilmediğimiz farklı olguları araştırır (Yıldırım&Şimşek'ten aktaran Yalçın, 2022, s.217).

ALFRED HITCHCOCK KİMDİR?

Alfred Joseph Hitchcock, 13 Ağustos 1899'da William ve Emma Jane Hitchcock'un üçüncü ve en küçük çocuğu olarak Londra'da dünyaya gelmiştir. Babası meyve ithalatçısı ve kümes hayvanları satıcısıydı. Sessiz bir çocuk olan Hitchcock, yaramazlık yaptığı için babası onu polis karakolundaki bir hücrede 5 dakika kilitli tutmuştur. Bu olay Hitchcock 5 yaşındayken yaşanmıştır (Karaosmanoğlu, 2020, s.55-56). Hitchcock, François Truffaut ile yaptığı söyleşide bu olayı anlatmıştır. Beş veya altı yaşlarında olduğunu söyleyen Hitchcock, babasının eline kısa bir not tutuşturarak onu karakola gönderdiğini ve polis şefinin bu kâğıdı okuduktan sonra "Biz kötü çocuklara böyle yaparız" diyerek kendisini 5-10 dakikalığına hücreye kapattığını söylemiştir. Ne için cezalandırıldığını hatırlamayan Hitchcock, babasının ona daima "Işık saçmayan küçük lambam" dediğinden bahsetmiştir. Hitchcock çocukluğuyla ilgili olarak uslu bir çocuk olduğunu ve aile toplantılarında bir köşeye çekilerek saatlerce uslu bir şekilde oturduğunu ifade etmiştir. Ayrıca olup bitenleri izlediği için iyi bir gözlemci olduğuna değinen Hitchcock, hayal dünyası geniş fakat yalnız bir çocuk olduğunu ve çocukluğunda oyun oynamak için tek bir arkadaş bile bulamadığını, kendi oyunlarını keşfederek tek başına oyun oynadığını anlatmıştır. Okula çok küçük yaşta verilen Hitchcock, Londra'da Cizvit mezhebine bağlı bir okula verilmiştir. Cizvitlerin yanında kaldığı dönem içerisinde, kendisinde bir tür korkunun kökleştiğini söyleyen Hitchcock, günah olan bir şeyi yapma endişesi olarak meydana gelen ahlak kökenli bir korkudan bahsetmiştir. Her daim bundan kaçınmaya çalışan Hitchcock, bu durumun fiziksel korkudan kaynaklandığını belirtirken, fiziksel cezadan da korktuğunu dile getirmiştir (Truffaut, 1987, s.24-25). Hitchcock'un, Truffaut ile görüşmesindeki bu söyledikleri aslında sineması için büyük önem taşıyan cümleler olarak değerlendirilebilir. Korku ve gerilim ustası olarak bilinen Hitchcock'un, sinemasında yoğun olarak kullandığı bu iki duyguyu daha dünyayı yeni yeni tanımaya başlarken tattığı görülmektedir. Çocukluğunda karşılaşmış olduğu ve zihnine yer eden bu duyguların Hitchcock'un sinemasını şekillendirdiği söylenebilir. Ayrıca sınıfın başarılı öğrencileri arasında yer alan Hitchcock, hiç birinci olmadığını fakat ikinciliği tattığını, genelde dördüncü veya beşinci olduğunu, bununla birlikte kendisini çok dalgın bulduklarını söylemiştir. Polis olmayı hiçbir zaman istemediğini ve bunu gururla dile getirdiğini söyleyen Hitchcock, Mühendislik ve Navigasyon okulunda mekanik,

akustik, elektrik ve navigasyon üzerine eğitim aldığından bahsetmiştir. Okul bittikten sonra çalışması gerektiğini ve bir telgraf şirketinde işe başladığını söyleyen Hitchcock, bu dönemde aynı zamanda Londra Üniversitesi'nde sanat derslerine katılmıştır. Telgraf şirketinde çalışırken elektrik kabloları konusunda uzmanlaştığını söyleyen ünlü yönetmen, 19 yaşına geldiğinde şirketin teknik danışanı olmuştur (Truffaut, 1987, s.25). Yine Truffaut ile yaptığı söyleşide Hitchcock, sinemayla yıllardan beri ilgilendiğini ve gerek sinemaya gerekse sahneye müthiş bir ilgisi ve isteği olduğunu söylemiştir. Tek başına sık sık gala gecelerine katılan Hitchcock, 16 yaşından itibaren sinema dergileri okumaya başlamıştır. Londra Üniversitesi'nde sanat derslerine devam ederken, çalıştığı şirket onu reklam bölümüne transfer etmiştir. Orada çizmek için fırsat bulduğunu söyleyen Hitchcock, elektrik kablosu reklamları için çeşitli dizayn çizimleri yaptığını, bu çalışmalarının sinemaya doğru ilk adımları olduğunu ve aynı zamanda sinema alanına kaymasında büyük yardım sağladığını söylemiştir (Truffaut, 1987, s.26).

Hitchcock, tarihler 2 Aralık 1926'yı gösterdiğinde kariyerinde önemli bir yeri olan, yardımcı yönetmeni, işbirlikçisi, yol arkadaşı ve sırdaşı olan Alma Reville ile evlenmiştir. 7 Temmuz 1928 tarihinde ise Patricia adında bir kızları dünyaya gelmiştir. Hitchcock, izleyiciye gerilim, korku, ters sonlar ve bilinmez karanlık konular sunan bir yönetmen olarak hızla ün kazanmaya başlamıştır. 1929 yılında Blackmail (Şantaj) filmi, sesli ilk uzun metraj filmidir. 1948 yılında çekmiş olduğu Rope (Ölüm Kararı) filmi ise ilk renkli filmi olarak bilinmektedir. Hitchcock, meslektaşları ve sinema dünyasındaki istekli yönetmenlerin uygulayabileceği birçok kamera ve kurgu tekniğinin öncülüğünü yapmış bir yönetmendir. İki Altın Küre, sekiz Laurel Ödülü ve beş Yaşam Boyu Başarı Ödülü dahil olmak üzere birçok profesyonel ödülün sahibi olmuştur. En iyi yönetmen dalında beş kez Akademi Ödülü'ne aday gösterilen Hitchcock'un, 1940 yılında Rebecca adlı filmi En İyi Film Oscar'ını kazanmıştır. Ayrıca 1980 yılında Kraliçe II. Elizabeth tarafından şövalyelik almıştır. Ünlü yönetmen ve gerilim ustası Alfred Hitchcock, takvim 29 Nisan 1980'i gösterdiğinde hayata gözlerini yummuştur (İsimsiz, 2024).

AUTEUR YÖNETMEN NEDİR?

Kolektif bir üretimin sonucu olan sinema filmlerini sanat yapan faktörlerin neler olduğu, filmlerinin mucidinin ve sanatçısının kim olduğu gibi sorular, sinemanın bir sanat olma yoluna girdiği ve bu yolda ilerlediği ilk yıllardan beri tartışılmakta ve konuşulmaktadır. Film kuramlarından en çok tartışılan yaklaşımlardan olan auteur kuramının temelinde sinemanın sanat olup olmadığı tartışılırken, filmin yaratıcısının kim olduğu tartışması da gündeme gelmektedir. Nasıl ki tüm sanat dallarını sanat yapan ve onu ortaya çıkaran bir sanatçısı varsa, sinemanın da sanat olarak kabul edilebilmesi için bir sanatçının olması gerekmektedir. Auteur kuramı tam olarak bu noktada ortaya çıkmaktadır. Bu kuramda sinemanın derinlikli ve donanımlı bir sanat olduğu, yönetmenin ise bu sanatı ortaya çıkaran yani yaratıcı olan sanatçı konumunda olduğunun altı çizilmektedir (Tuğan, 2023, s.19).

Auteur yönetmenin tanımından önce “yönetmen” kelimesinin tanımını yapmak daha doğru olacaktır. Yönetmen, bir çevirim senaryosunun görüntü şekline getirilmesini sağlayacak tüm çalışmaları ortaya koyan kişi olarak tanımlanabilir. Bu tanımlama, yönetmen kelimesinin dar anlamdaki tanımı olarak sayılabilirken geniş anlamli tanımı ise şöyledir; Yönetmen, bir filmin yaratılması veya ortaya çıkarılması için çalışmakta olan senaryo yazarı, sanat yönetmeni, oyuncular, görüntü yönetmeni ve teknik çalışanlar gibi ekip içerisinde bulunan kişilerin arasındaki uyumu ve iş birliğini sağlayan kişidir. Aynı zamanda yönetmen, bu kişilerin çalışmalarını yöneten, yaratılmak istenen filmin bir sanat yapıtı olarak ortaya çıkarılmasından mesul olan sanatçı, başka deyimle sinema sanatçısı olarak tabir edilebilir (Özön'den aktaran Yılmaz, 2020, s.643.). Auteur kuramının çıkışı İkinci Dünya Savaşı sonrasına dek uzandığı bilinmektedir. Savaş sonrasında Fransız sineması güç kaybederken aynı zamanda savaş dönemi süresince Fransa'da yasaklanmış olan Amerikan filmlerine karşı büyük bir ilgi olmuştur. “Cahiers du Cinema” Türkçe'de Sinema Defterleri olarak bilinen dergi çerçevesinde ve Andre Bazin öncülüğünde bir araya gelen, bir grup genç film eleştirmeni, Hollywood filmleri için yaptıkları değerlendirmelerle sinema dünyasına “yazar yönetmen” terimini getirmişlerdir. Bahsi geçen dergide yayımlanan metinlerin etkisiyle beraber “Yaratıcı Yönetmenler” (Politique des auteurs) olarak isimlendirilen bir grup yönetmen, kendilerine has olan özgün içerikteki çalışmalar yapmaya başlamışlardır. Bu süreçte Fransız Yeni Dalga akımının temelleri de atılmıştır. Andrew Sarris'in söylemiyle, auteur kuramı bu bağlamda ortaya çıkan ve genç yazarlar öncülüğünde geliştirilmiş olan bir kuramdır. Buna göre, ortaya çıkarılmak istenen bir filmin bütün yapım sürecinde en önemli ve en belirleyici rolü oynayan kişi yönetmendir (Yılmaz, 2020, s.643-644).

Auteur kavramının sinemasal boyutunu tam manasıyla çizmeye ve oluşturmaya çalışan kişi Truffaut olmuştur. Truffaut, "Cahiers du cinema"nın 1955 yılındaki Nisan sayısında "Ali Baba et la Politique des Auteurs (Ali Baba ve Yaratıcı Yönetmenler Politikası)" başlığı öncülüğünde yayınladığı bir makale ile auteur'ün bir kavram olarak sinema içerisinde bulunmasını sağlamıştır. Truffaut yayınladığı bu çalışmada “Ali Baba et les 40 Voleurs (Ali Baba ve Kırk Haramiler, Jacques Becker, 1954)” filmi üzerinden Jacques Becker'i senaryoyu tek başına yazmamasına rağmen bir yönetmen olarak filme kattığı ağırlığı ile göstermeye çalışmış ve onu bir auteur yönetmen olarak nitelendirmiştir. Truffaut, Fransız sinemasındaki çoğu elitist ve taklitçi kriteri eleştirerek, bu anlayışın aleyhine Cinema d'auteur, yani Auteur Sinema görüşünü yerleştirmiştir (Tuğan, 2023, s.20).

Kısaca toparlayacak olursak, auteur kuramına göre yönetmen de edebiyatçıların kalemini kullandığı özgürlükte kamerasına yaklaşmalı ve aynı özgürlükte kamerasının kullanmalıdır. İtalyan Yeni Gerçekçilik Akımı'ndan etkilenecek meydana gelen bu yaklaşımda yönetmen, film yapım sürecinde auteur (yazar) figür olmalı ve öyle değerlendirilmelidir. Nasıl ki bir yazar kalemi, bir ressam fırçayı özgürce kullanıyorsa, auteur kurama göre yönetmen de kamerayı aynı özgürlükte kullanabilmelidir. Ayrıca yönetmen alıcıyı da aynı özgürlükte kullanabilmelidir. Bu "kamera kalem" anlayışı sinemanın kendine has anlatı diline, sinemanın da bir dile sahip olduğu ve bunu tıpkı diğer disiplinlerde olduğu gibi özgürce kullanması gerektiğine değinmektedir. Auteur kurama göre yönetmen yalnızca bir filmi sahneye taşıyan değil aynı zamanda ona kişiliğini ve tarzını yansıtan, filmi yaratan kişidir (Uğur, 2017, s.230).

BİR AUTEUR YÖNETMEN OLARAK HITCHCOCK

Hitchcock, sinema kariyeri süresince tam anlamıyla gerçek bir auteur yönetmen olarak kabul edilir. Genellikle aynı ekiple çalışan Hitchcock'un filmleri ve tarzı her zaman ayrıcalıklı olarak bilinmektedir. Hitchcock filmlerinin kontrolünü daima elinde tutan bir yönetmendir ve filmlerinin en sonda nasıl görüneceğine dair açık bir tutumu vardır. Hitchcock'un çoğu filminde aynı oyunculara rol vermesi, filmlerine eşsiz bir tutarlılık katmıştır. James Stewart, Cary Grant, Grace Kelly, Ingrid Bergman gibi ünlü oyuncular uzun süre Hitchcock ile birlikte çalışan oyunculardır. Yönetmenin kendi tarzını oluşturmada yalnızca oyuncuların katkısı olmamıştır. Aynı zamanda sinematograf Leonard J. South Hitchcock'la beraber tam 14 filmde çalışmış ve Amerikalı besteci Bernard Herrmann, Hitchcock'un en önemli filmleri arasında olan Ölüm Korkusu (Vertigo), Sapık (Psycho) ve Gizli Teşkilat (North by Northwest) filmlerinde müzikleriyle yönetmene büyük katkıda bulunmuştur. Ünlü yönetmen ekibini stüdyodan stüdyoya taşıyarak, çalışma hayatında ve yaptığı işlerde uzun yıllar süren tutarlılık ve tarzını korumayı başarmıştır (Karaosmanoğlu, 2020, s.50). Doğaçlama ve bir filmi dağıtım becerisi auteur bir yönetmenin esas tarzıdır. Yaratıcı bir yönetmenin en önem arz eden özelliklerinin başında önceden yazılmış olan bir senaryoyu tıpa tıp uygulamaması yer alabilir. Ayrıca bu tür yönetmenler prodüksiyonu, prodüksiyon öncesi unsurlardan daha çok önemserler. Bunun sebebi ise filmi diledikleri gibi değiştirip şekillendirmeleridir. Hitchcock'un filmlerinden Vertigo (Ölüm Korkusu) ve Psycho (Sapık) gibi birçok filmi karakterlerin psikolojik sorunları üzerinde durmaktadır. Hitchcock filmlerinde güç ve iktidar çoğunlukla cinsellikle beraber vurgulanmaktadır. Ayrıca Hitchcock filmlerinde baştan çıkarıcı kadın modeli de genelde soğuk ve sarışındır. Bu kadın karakterler filmlerde önemli bir yere sahip karakterlerdir. Ünlü yönetmen cinayet ve gerilim öykülerinde sarışın kadın kahramanlar tercih etmesinin sebebi olarak onların en uygun kurban karakterler olduğunu belirtirken onları ayak izlerini koruyan ilk kara benzettiğini ifade etmiştir (Karaosmanoğlu, 2020, s.50-51-53).

Hitchcock'un Ölüm Korkusu ve Sapık filmlerinde yönetmenin auteur bir yönetmen olduğunu kanıtlayan yönlerden biri olarak mimari yönden seçilmiş ve benzerlik taşıyan mekânlar örnek verilebilir. Ölüm Korkusu filminde John için "şizofreni mi?" diye şüphede kalınan sahnenin geçtiği mekân olan otelin uzun merdivenleri, Sapık filmindeki Norman ve annesinin yaşadığı evin uzun merdivenlerine benzerlik göstermektedir (Özer, 2018, s.70). Bu da Hitchcock'un kendine has bir tarza sahip olduğunun ve filmlerinde kullandığı öğelerin birbiriyle benzerlik taşıdığının bir göstergesi olabilir. Bir Hitchcock filminde, bir kapı kolu ya da bir dizi anahtar bir gerilim anını veya psikolojik kırılmayı harekete geçiren pek çok "fetiş nesneden" yalnızca bir tanesi olarak düşünülebilir. Örneğin Arka Pencere (Rear Window) filminde bir pencere evin veya apartmanın içini aydınlatırken, aynı zamanda filmin baş kahramanı olan Jeff'i röntgencilğe teşvik eder. Ayrıca Hitchcock, Truffaut ile yapmış olduğu söyleşide, bir öykü anlatmak için sinemanın kendi dilini kullandığını, anlatmak istediklerini diyalog yerine görüntülerle aktardığını belirtmektedir. Bu nedenle ünlü yönetmene göre bir senaryo yazarının herhangi bir zorluk ile karşı karşıya kaldığı zaman bunun bir dizi diyalog ile çözebileceğini düşünmesi, yapabileceği en büyük ayıplardan bir tanesidir. Diyalog, öyküyü gözleriyle anlatan insanların ağzından çıkan, diğer tüm seslerin arasında öylece duran herhangi bir ses olmalıdır. Alfred Hitchcock, kendine ait üslubu ile sinemanın auteur yönetmenlerinden kabul edilmektedir ve filmlerinde mimari tasarımlara da önem vermektedir. Bu özelliğinin ise geçmişinde set tasarımcısı olarak çalışmasından geldiği bilinmektedir (Karabeğ, 2024, s.48). Hitchcock'un filmlerini kendine has bir tarzla sinema dünyasına katması auteur bir yönetmen olduğunun bir göstergesi olabilirken, aynı zamanda filmlerinde kullandığı öğelerin birbirleriyle benzerlik göstermesi bunun bir kanıtı olabilir.

HITCHCOCK'UN FİLMOGRAFİSİ

Alfred Hitchcock'un filmografisi, yönetmenin başlangıcından itibaren sinema dünyasına katmış olduğu yenilikleri görmek ve sinema dilini kavramak yönünden önem arz etmektedir. Karakter yaratmak, yarattığı karakter üzerinden gerilimi oluşturmak ve bu gerilimi kurgulamak, seyircinin röntgenci konumundayken seçmiş olduğu karakteri sürekli değiştirmesi veya değiştirmek zorunda kalması Hitchcock sinemasının en belirgin ve ana öğeleri olarak karşımıza çıkmaktadır. Suçu olmayan bir karakterin suçsuzluğunu kanıtlama çabası veya suçlu olan bir karakterle seyircinin kurmuş olduğu yakın ilişki, Hitchcock sinemasındaki psikanalitik yoğunluğu ispatlayan öğelerdendir. Hitchcock'un sinemanın sessiz yıllarından başlayan filmografisi sinema tarihi açısından da oldukça değerlidir. Çünkü bu filmografi sinema tarihinin gidişatı hakkında da fikir vermekte ve Hitchcock'un İngiltere'den ABD'ye uzanan yolculuğunun da yol haritasını belirlemektedir (Mater Utku, 2010, s.17). Hitchcock filmleri gerilim türünün en iyi örnekleri arasında

yer alan filmler olarak karşımıza çıkmaktadır. Yönetmenin filmlerinin önem arz eden taraflarından biri de Hitchcock'un gerçekçiliği ve gerilim/heyecan seviyesini ustaca ayarlayıp akıcılığı sağlamasıdır. Ayrıca hitchcock filmografisi yalnızca diyalogları ve derin psikolojisi ile izleyiciyi etkilemekle kalmayıp aynı zamanda reaksiyon ve idealizasyon yönünden önemlidir. Dünyayı siyah ve beyaz olarak ayırmayan Hitchcock'un filmlerindeki karakterlerin bazı olumsuz hatta kötü tarafları bulunmaktadır. Kötülükle arasında hem toplumsal hem de geleneksel değer normları vardır. Film boyunca suçlanan karakterler bu suçluluktan tam manasıyla kurtulmamaktadırlar. Adli olarak bu suçluluk hâli bitse bile vicdani açıdan suçluluk devam etmektedir. Filmlerin ana konusu hayatın normal akışı ve gidişatı ile birlikte gelişen kaostur. Filmler çoğunlukla sıradan ve bilindik olaylarla başlamaktadır. Filmin kahramanı ansızın ve hazırlıksız bir şekilde olayların içine girerken hem fiziksel hem de psikolojik açıdan çaresizce savrulup durmaktadırlar. Hitchcock'un sinemasında katillerin cezalandırılması genellikle adalet aracılığıyla olmaktadır. Bu durum düzen ve aklın zaferi anlamına gelmemektedir. Çünkü akıl dışı olaylara maruz kalınca, akıl ve mantığın önemi tekrardan ölçülüp kanıtlanmış olmaktadır. Sapık filminde en önemli ve insani ilişkilerden olan anne-oğul ilişkisi bile yönetmenin aracılığı ve isteği ile öldürücü bir unsur olarak görülmektedir. Ayrıca Hitchcock filmlerindeki kaos ile düzen arasındaki ince çizgi, delilik ve dâhilik arasındaki sınır gibidir (Dirim'den aktaran Karaosmanoğlu, 2020, s.57).

1920'ler

1. Haz Bahçesi (The Pleasure Garden)- (1925)
2. Dağ Kartalı (The Mountain Eagle)- (1926) (Kayıp film)
3. Kiracı (The Lodger: A Story of the London Fog)- (1927)
4. Yokuş Aşağı (Downhill)- (1927)
5. Halka (The Ring)- (1927)
6. Şampanya (Champagne)- (1928)
7. Kolay Erdem (Easy Virtue)- (1928)
8. Çiftçinin Karısı (The Farmer's Wife)- (1928)
9. Manxlı Adam (The Manxman)- (1929)
10. Şantaj (Blackmail)- (1929)

1930'lar

11. Juno ve Paycock (Juno and the Paycock)- (1930)
12. Cinayet! (Murder!)- (1930)
13. Deri Oyunu (The Skin Game)- (1931)
14. Zengin ve Garip (Rich and Strange)- (1931)
15. Numara On Yedi (Number Seventeen)- (1932)
16. Viyana Valsleri (Waltzes from Vienna)- (1934)
17. Çok Şey Bilen Adam (The Man Who Knew Too Much)- (1934)
18. 39 Basamak (The 39 Steps)- (1935)
19. Gizli Ajan (Secret Agent)- (1936)
20. Sabotaj (Sabotage)- (1936)
21. Genç ve Masum (Young and Innocent)- (1937)
22. Kaybolan Kadın (The Lady Vanishes)- (1938)
23. Jamaika Hanı (Jamaica Inn)- (1939)

1940'lar

24. Rebecca- (1940)
25. Yabancı Muhabir (Foreign Correspondent)- (1940)
26. Bay ve Bayan Smith (Mr. & Mrs. Smith)- (1941)
27. Kuşku (Suspicion)- (1941)

28. Sabotajcı (Saboteur)- (1942)
29. Bir Gölgenin Peşinde (Shadow of a Doubt)- (1943)
30. Can Kurtaran Sandalı (Lifeboat)- (1944)
31. Aşka Dair (Spellbound)- (1945)
32. Aşktan da Üstün (Notorious)- (1946)
33. Paradin Davası (The Paradine Case)- (1947)
34. İp (Rope)- (1948)
35. Kapri Aşıkları (Under Capricorn)- (1949)

1950'ler

36. Sahne Korkusu (Stage Fright)- (1950)
37. Trendeki Yabancılar (Strangers on a Train)- (1951)
38. İtiraf Ediyorum (I Confess)- (1953)
39. Cinayet Var (Dial M for Murder)- (1954)
40. Arka Pencere (Rear Window)- (1954)
41. Hırsız Kimin İçin Çalar? (To Catch a Thief)- (1955)
42. Harry'nin Derdine Bak (The Trouble with Harry)- (1955)
43. Çok Şey Bilen Adam (The Man Who Knew Too Much)- (1956) (1934 yapımının yeniden çevrimi.)
44. Yanlış Adam (The Wrong Man)- (1956)
45. Ölüm Korkusu (Vertigo)- (1958)
46. Gizli Teşkilat (North by Northwest)- (1959)

1960'lar

47. Sapık (Psycho)- (1960)
48. Kuşlar (The Birds)- (1963)
49. Marnie- (1964)
50. Yırtık Perde (Torn Curtain)- (1966)
51. Topaz- (1969)

1970'ler

52. Çılgınlık (Frenzy)- (1972)
53. Aile Komplosu (Family Plot)- (1976).

HİTCHCOCK'UN KURGU ANLAYIŞI

Fransızca kökenli olan kurgu/montaj kelimesi kurmaca anlamına gelmektedir. Parçaların bir araya getirilerek yeni bir bütün ve anlam oluşturma sanatının sinemasal ve mimari yolu bulunmaktadır. Montaj kavramının bu yolunu Eisenstein, 1938'de kaleme aldığı "Montage and Architecture" adlı makalesinde anlatmıştır. Bunlardan birincisi sinemasal yoldur. İzleyici bu yolda, bir grup eşya arasında aklından hayali bir yolu takip eder ve bunu yaparken görüntü izleyicinin önüne geçer. Yani izleyici sabittir. İkinci yol ise mimari yol olarak bilinir. Mimari yolda izleyici, dikkatlice düzenlenmiş, kendi hisleri ile inceleyebildiği görüntüler arasında hareket eder (Beşışık'tan aktaran Karabeğ, 2024, s.24). Sinemada kurgu/montaj tekniği iki ana başlık altında incelenebilir. Bu başlıklardan ilki yan yana durmalar (juxtaposition), ikincisi ise üst üste örtüşmeler (superposition)'dir.

Yana durma (juxtaposition), birbirinden bağımsız iki görüntünün yan yana getirilmesi demektir. Yan yana durma, aynı kadrage içerisinde de olabileceği gibi art arda gelen kadrage'ler ile de yapılabilir. Fakat görüntüler bağımsızlıklarını korurlar. Bu montaj tekniği ile art arda veya yan yana gelen görüntüler arasında bir anlam ilişkisi kurmak olanaklıdır. Görüntüler arasında kontrast oluşturmak, karşılaştırmak, benzerlik ilişkisi kurmak ve detaylandırmak gibi amaçları karşılayan bu teknikle filmin anlam katmanları derinleşmekte ve çoğalmaktadır. Yan yana durma tekniğine Lev Kuleşov'un deneyi örnek verilebilir. Üste örtüşme (superposition) tekniğinde ise aynı kadrage'de iki farklı görüntü üst

üste getirilir. İki görüntü bağımsızlıklarını korurken örtüşükleri anda bunlardan bağımsız ayrı bir anlam ortaya çıkar. Yönetmen oluşan bu üçüncü katmanda filme dair bir mesajı seyirciye aktarmak isteyebilir. Bu tekniğe örnek olarak Hitchcock'un Sapık filmi örnek verilebilir. Duş sahnesinde ölen Marion karakterinin gözleri kuvvet deliğinden akan su görüntüsü ile örtüşürken, son sahnede Norman karakterinin görüntüsü annesinin iskelet görüntüsüyle örtüşmüştür. Yönetmen bu görüntüleri birbirine bağlayarak farklı ve üçüncü bir anlam ortaya çıkarmayı amaçlamıştır (Karabeğ, 2024, s.25-26). Aynı zamanda Hitchcock'un kurgu anlayışını anlamak için "Arka Pencere" filminin final sahnesine de bakılabilir. Filmin finalinde, cinayeti tahmin ederek çözüme kavuşturmayı amaçlayan ve bunun için çabalayan başkahramanımız Jeffries (James Stewart), bacağı alçıda olduğundan dolayı tekerlekli sandalyeye mahkûmdur ve sevgilisi Lisa (Grace Kelly) ile birlikte cinayeti açığa kavuşturmak için uğraşmaktadırlar. Katilin evde olmadığı bir saat diliminde Lisa gizlice katilin evine girer. Fakat katil beklenmedik bir biçimde eve döner ve Lisa katil ile boğuşmak zorunda kalır. Olan biteni kendi dairesinin penceresinden izleyen Jeffries, panikle polisleri arar. Katil o esnada Jeffries'i görür ve kendisini açığa çıkaranın o olduğunu anlayarak yanına gider. Katil Jeffries'in dairesine girdiğinde tekerlekli sandalyesinde çaresizce oturan Jeffries, zaman kazanmak adına katilin gözüne flaş patlatır. Katilin Jeffries'in yanına gittiği sahne Eisenstein'cı kurguyla oluşturulmuştur. Baş kahramanımız fotoğraf makinesinin flaşını kendini korumak amacıyla hızlı bir biçimde patlatmaya başladığı zaman ser-beyaz ışık pembemsi bir renge evrilerek katilin görmesine engel olur. Bu sahnenin bu denli etkili bir sahne olmasının temel nedeni kurgudur. Adeta bir silahı andıran ve ardı ardına patlayan flaşlar, röntgencinin çekimleri, katilin patlayan flaşa karşı olan tepkisini gösteren yüz çekimleri ardışık olarak düzenlenmiş ve etkili bir sahne hâline getirilmiştir (Macit, 2007, s. 85-86).

Alfred Hitchcock, sinemayla görüneni, akla uygun olmayanın altındakileri keşfeden bir sinema ortaya çıkarmıştır. Hitchcock, filmlerinde içerikten ziyade içeriğin nasıl anlatıldığı üzerinde durmaktadır. Ünlü yönetmene göre saf sinema konu ya da konuşan insanlar değildir, konunun görsel dile nasıl çevrildiğidir. Ayrıca Hitchcock filmlerinde sürekli aynı, tek bir kurgu çeşidi ya da kamera açısı tekniği tercih etmez. Tekniğini, planını, mekânını uyarladığı kitap yahut oyun her ne olursa olsun kendi film diline çevirerek görsellikle anlama hizmet edecek duruma getirir. Bir mekân veya kесme gelişigüzel kurgulanmış veya tesadüfî değildir. Ayrıca doğaçlama bulunmaz. Film, sete geçilmeden önce Hitchcock'un kafasında tamamlanmıştır. Ayrıca Hitchcock çekim senaryosuna ve deкупaja oldukça önem veren, bu konularda titizlik gösteren bir yönetmendir (Özer, 2018, s.51-54-55). Aynı zamanda Hitchcock, kurgucunun film üzerinde değil kâğıt üzerinde çalıştığını dile getirmiştir (Gottlieb'dan aktaran Özer, 2018, s. 55).

Auteur bir yönetmen olan Hitchcock, sade bir anlatım ve hıza dayalı Amerikan mizah geleneğine referans yapmayarak kendine has söylem ve dilini geliştirmekte ve uygulamaktadır. Oldukça başarılı komedi oyuncularıyla beraber çalışmasına rağmen metinler Hitchcock'un isteği doğrultusunda, onun dil ve anlamı üzerine yapılmaktadır. Sahneleri oldukça etkili bir kurgu ile çekmektedir ve oyuncular kendi jest mimikleriyle değil Hitchcock'un yarattığı anlam üzerine yeteneklerini sergilemektedirler. Komedi dilinde bile kendi anlamını hissettiren ve vurgulayan Hitchcock, komediyle gerilimi başarılı bir biçimde birleştirerek seyircide aynı zamanda komedi filmi izliyor etkisini de oluşturmayı başarmıştır (Büker'den aktaran Karaosmanoğlu, 2020, s.55).

Hitchcock'un birçok filmi kurgu aşamasında değişiklik yaşamıştır. "Öldüren Hatıralar" filminde uzun bir sekans tümüyle filminden çıkarılmıştır. Bunun yanı sıra başrollerini Cary Grant ve Joan Fontaine'in oynadığı "Şüpheli" filminde ise izleyicinin Cary Grant'ı acımasız bir katil konumunda görmeyi istemeyeceği düşüncesi ile filmin yapımcı firması olan RKO'nun yetkilileri filmin yeniden kurgulanmasını ve sonunun değiştirilmesini istemişlerdir. Bu istek sonucu film kesilmiştir fakat o kadar fazla kesim yapılmıştır ki film elli dakikaya kadar düşmüştür. Hitchcock ile yapımcıların arasında geçen uzun pazarlıklar sonucunda film son hâliyle yani değiştirilmiş hâliyle gösterime girmiştir. Bu olay neticesinde, çekimlerde acımasız bir katil olan Cary Grant, kurgu sürecinde masum bir adama dönüştürülmüştür (Şenyapılı'dan aktaran Özer, 2006, s.55-56).

HITCHCOCK FİMLERİNDE KORKU VE GERİLİM UNSURLARI

Gerilim ve korku kavramları birbirine benzer kavramlardır ve kullanım açısından da yakınlık göstermektedirler. Fakat iki kavram da içerik açısından önemli farklar barındırmaktadır. Gerilim, genel olarak temponun artması ile izleyicide oluşturulan merak ve kaygı ile meydana gelmektedir. Korku ise görsel ya da farklı öğelerle birlikte korkutmanın yanında izleyiciyi bir sürpriz ile birlikte aniden şaşırmayı hedeflemektedir (Bolat, 2018, s.44). Alfred Hitchcock, insanın iç dünyasını ve insan psikolojisini anlama kabiliyetiyle oldukça başarılı bir yönetmendir. Bu yeteneğini gerilim oluşturma konusunda başarılı bir biçimde kullanmaktadır. Filmlerinde kişideki bilinçaltı korkuları belirleyip bu korkuların gün yüzüne çıkmasını akıcı bir biçimde sağlamaktadır. Gerilim filmlerinin özelliklerinden biri belki de en temel olanı rahatsızlık kaynağı olmalarıdır ve Hitchcock'un filmlerinde bu durum gözlemlenebilmektedir. Bahsi geçen rahatsızlık aslında sıradanlaşmış yaşamın değerlendirilip yaşam felsefesinin gözden geçirilmesine olanak tanımaktadır. Çoğu seyirci Hitchcock'un filmlerini dâhiyane bulmakla beraber aynı zamanda filmlerin ağızlarında tiksindirici bir tat bıraktıklarını da belirtmişlerdir. Bunu nedenlerinden biri de filmlerde ortaya çıkan gerilim ve mevcut düzenin alt üst olması durumunun gerçek hayatta da karşılık bulmasıdır. Ayrıca Hitchcock, özellikle gerilim sahnelerinde oldukça detaycı davranarak seyircisinde farklı bir rahatsızlık

uyandırmaktadır (Wood'dan aktaran Karaosmanoğlu, 2020, s.54). Gerilim dozunun hangi sahnede ne derecede olması gerektiği ve oyuncu-sahne bağlamındaki düzeyi seyircide oluşacak etki açısından önemlidir. Seyircideki etki ile gerilim dozu aynı orantıda gelişim göstermelidir. Bu durum filmin akıcılığı ve bütünlüğü ile direkt olarak ilgilidir (Nutku'dan aktaran Karaosmanoğlu, 2020, s.54). Hitchcock filmleri seyirciye olabildiğince acı çekirtmek ilkesini benimseyen ve bu ilkeyi uygulayan filmlerdir. Ayrıca ünlü yönetmen izleyicide her an takip edilme ve birileri tarafından röntgenlendiği duygusunu başarılı bir biçimde ortaya koymaktadır. Bu özelliğiyle birlikte de Hitchcock ön plana çıkan yönetmenler arasında bulunmaktadır (Kakıncı'tan aktaran Karaosmanoğlu, 2020, s.54). Sinema filmi uzmanlarına göre film dünyasının ilk asrında Hitchcock ile kıyaslanabilecek bir yönetmen yoktur. Hitchcock elli yılı aşkın sinema kariyerinde yapmış olduğu filmlerin en küçük detayında bile kontrolü elinde tutmuş ve neredeyse filmlerinin her karesine kendi damgasını vurmayı başarmıştır. Hitchcock'un iç dünyası ve zihnindeki kurgu gerek sahneleri gerek de rolleri en ince detayına kadar filmlerine yansıtmasında fayda sağlamıştır. Aktörlerin hangi tonda, hangi kamera açısıyla, baş hareketlerinden duruş ve davranışlarına kısacası tepeden tırnağa kadar bütün detaylar Hitchcock tarafından önceden hazırlanmakta ve zamanı geldiğinde beyaz perdeye yansıtılmaktadır (Wood'dan aktaran Karaosmanoğlu, 2020, s.54-55). Hitchcock'un en ince detayı bile kontrolü altına alması, oyuncuların ise aksine, kendi istekleri doğrultusunda ve içlerinden geldiği gibi rol yapma konusunda istekli olması, bazı sorunlar yaşanmasına neden olsa da oyuncular Hitchcock'un yönlendirmeleriyle hareket etmişlerdir. Bu nedenle bazı oyuncular bazı sahnelerde iyi bir performans gösteremediklerini söylemişlerdir (Kakıncı'tan aktaran Karaosmanoğlu, 2020, s.55). Hem işitsel hem görsel bütün malzemeler yönetmene göre birer gerilim unsuru olabilmektedir. Sahnelerdeki belirsiz sözler veya kelimeler bile belirli bir işleve sahiptirler ve bir amaca hizmet edebilmektedirler. Hitchcock için malzemenin niteliğinden çok seyircide gerilim oluşturup oluşturmayacağı önemlidir. Bu malzemeler ip, telefon hatta bir kibrit kutusu bile olabilmekte ve yeri ve zamanı gelince bir yapboz parçası gibi büyük resimde kendisini gösterebilmektedir (Özer'den aktaran Karaosmanoğlu, 2020, s.55). Hitchcock korku, gerilim ve fantastik öğelerle süslediği filmlerinde aralara sinsî ve zeki espriler kattığı stilini kariyeri boyunca devam ettirmiştir. Gerilim filmlerinin ustası olan Hitchcock, gizemli mizah anlayışının yanında, anlatım ve teknik yönden uygulamış olduğu yenilikleriyle de kendine özgü bir film biçimi de ortaya koymuştur. Gerilim unsuru Hitchcock filmlerinin ana malzemesi olup, filminden yayılan tedirginlik ve korku yavaş yavaş salonu ve izleyicinin içini doldurmaktadır. Üstelik bu durumu seyirci de net bir şekilde hissetmektedir. Gerilimi kısa süreli, yüksek dozda ve korkutma seviyesinde tutmak, Hitchcock için bir anlam ifade etmemektedir. Onun filmlerinde seyirci uzun süre tedirginlik içinde beklemelidir (Dorsay'dan aktaran Bolat, 2018, s.47). Yani Hitchcock filmlerinde filmle beraber başlayan gerilim, tedirginlik ve korku film boyunca devam etmelidir. Hitchcock'a göre gerilim, filmin vazgeçilmez bir parçasıdır. "Korku, masanın altında duran bombanın aniden patlaması anlamına gelir. Gerilim ise masanın altında bir bomba olduğunu bilmektir." Hitchcock filmlerini yaparken usta bir şekilde örüp kurgulamakta gereksiz ayrıntılara girmemektedir (Bolat, 2018, s.47).

Bir gerilim filminin Hitchcock imzası taşıyıp taşımadığını anlamanın dört ayrı yolu vardır;

1. Hitchcock filmlerini seyircinin korkularını yansıtmak ve gün yüzüne çıkarmak amacıyla çekmektedir. Yönetmenin filmlerindeki gerilim oldukça kuvvetlidir. Bunun sebebi ise gerilimin yapısal ve karakter odaklı olup gerçeklikle anlatılan dünyanın arasındaki çizgiyi belirsizleştirmesidir. Bununla beraber Hitchcock, izleyiciyi kendi kişiliğinin içine çeken ve insanın doğasında bulunan sapkınlıkları keşfetmeyi amaçlayan bir yönetmendir.
2. Hitchcock'un filmleri bizzat Hitchcock'un kendisinin en büyük korkularıyla başa çıkmasını sağlamaktadır. Hitchcock bu durumu şu sözlerle belirtmiştir; "Korkularımdan kurtulmanın tek yolu onlar hakkında filmler yapmaktır."
3. Hitchcock filmleri, izlediğinizi bilmektir. Ünlü yönetmen gözetlemeyi neredeyse obsesif bir biçimde filmlerine dâhil etmiştir. Yönetmenin Arka Pencere filmi bu özelliğin zirve noktasını temsil eden bir filmidir.
4. Hitchcock kullandığı her şeyi yöneten bir ustadır. Filmlerindeki ses, kesme, ekran, fotoğraf gibi her şeye hâkim olmakla kalmayıp aynı zamanda bu unsurları gerilim oluşturmada bir enstrüman olarak değerlendirmektedir. Gerilim unsuru Hitchcock filmlerinin ana noktası ve mantığıdır. Detayları vurgulayarak, seyirciyi filmin içine doğru çekerek, eylemi yapboz parçalarına ayırarak ve algılanan olayların psikolojik taraflarını sakince açığa çıkararak gerilim ve heyecanı büyük bir başarı ile artırmaktadır (Aktaran Karaosmanoğlu, 2020, s.71).

HITCHCOCK'UN SİNEMA DÜNYASI

Hitchcock, sinema dünyasına birçok yenilik getiren bir yönetmen olarak kabul edilebilir. Hitchcock "Adalet" kavramını alaya alan bir yönetmendir. Ona göre polisler ve diğer güvenlik güçleri daima yanlış yerde bulunmakta ve yanlış yerlerde iz sürmektedirler. Yine güvenlik güçleri olaylara vaktinde yetişemezler ve işe yaramazlardır. Bu nedenle de güven vermezler. Hitchcock'a göre mevcut sorunlar kahramanlar veya insanlar tarafından çözüme kavuşturulmaktadır. Bu durumda da güvenlik güçleri gereksiz olarak görülmekte ve filmlere öyle yansıtılmaktadır (Bolat, 2018, s.45). Ayrıca Hitchcock, kendi sinema sanatında mantığı geri plana atmaktadır. Mantığın sıkıcı olduğunu ve sanat ile mantığın bir arada bulunmalarına lüzum olmadığı görüşünde olan bir yönetmendir (Özer, 2018,

s.56). Hitchcock, insan psikolojisini oldukça iyi bir biçimde analizleyebilen bir yönetmendir ve bunu bir gerilim unsuru olarak filmlerine yansıtmaktadır. İnsanların bilinçaltında bulunan korkuları gün yüzüne çıkaran Hitchcock, bu korkuların üzerine doğru gitmektedir (Bolat, 2018, s.46). Hitchcock filmlerinde seyircinin kahramanlarla özdeşleşmesini istemekte ve hatta izleyiciyi bunun için zorlamaktadır. Hitchcock'un kullandığı görüş açısı çekimleri özdeşleşmeyi sağlarken sadece bununla yetinmeyerek yıldız oyuncular ile birlikte özdeşleşmeyi artırmaktadır (Büker'den aktaran Bolat, 2018, s.47). Hitchcock için seyircinin karakterlerle özdeşleşmesinin önemli olmasının sebebi filmin izleyici üzerindeki etkisini artırmak istemesidir. Dolayısıyla filmlerinde izleyiciyi oyuncularla özdeşleştirerek onları filmin içine çekmeyi başarır (Bolat, 2018, s.47). Hitchcock, yönetmen olmasına rağmen perdede kendisini göstermeyi seven bir yönetmendir. Her filminde kadrajın kıyısından köşesinden kendini göstermiştir. Bu hareketiyle meşhur olan Hitchcock'un şaka olarak başlayan bu geleneği daha sonrasında bir soruna dönüşmüştür. Bu sorun ise izleyicinin film başladığı andan itibaren Hitchcock'un nerede görüneceğini yakalama çabası içine girmesiyle filme odaklanamamasıdır. Bu durum karşısında Hitchcock yeni bir yola başvurmuştur. Filmlerde görünmekten vazgeçmeyen ünlü yönetmen, filmlerin başında bir yerde, seyircinin kendisini görebileceği ve kaçırmayacağı bir şekilde görünmeye başlamıştır. Hemen her mecrada olduğu gibi sinema dünyasında da bazı kişiler kendilerinin reklamını yapmaktadırlar ve bu alanda Hitchcock oldukça ileridedir. Filmlerinin hepsinde Alfred Hitchcock adı filmin adının üstünde ve öncesinde yazılmaktadır. Özellikle televizyon dizilerinde seyirci, Hitchcock'u oyuncularından daha çok tanımakta ve bilmektedir. Hitchcock'un filmlerinde isminin yanı sıra kendini de göstermesi filmlere katkı sağlayan unsurlardandır ve Hitchcock kendini göstererek seyirciye ben hep filmimleymiş mesajını vermektedir (Bolat, 2018, s.47-48). Tüm bu etmenler göz önüne alındığında Hitchcock'un film yaparken ne kadar haz aldığı, filmlerini büyük bir aşk ve istekle çektiği söylenebilir. En ufak detaylara bile önem veren Hitchcock'un filmlerini ince eleyip sık dokuduğu da burada gözlemlenebilmektedir.

Hitchcock, filmlerinin temalarını belirleme sürecinde çıkış noktası fark etmeksizin, kendisine sunulan ya da önerilen konular, kitaplar, senaryolar veya öyküler arasından bir seçme yapmaktadır. Sonrasında senaryoyu konunun üzerinde derinlemesine düşünerek hazırlamakta ve malzeme üzerinde kendi dünyasını yaratmaktadır (Dorsay'dan aktaran Bolat, 2018, s.48). Hitchcock'un, filmlerini inşa ederken ki bu titizliği ünlü yönetmene başarının kapılarını aralamıştır. Deyim yerindeyse bir marka haline gelen Hitchcock, kendine has tarzını sinema dünyasına kabul ettirmeyi de başarmıştır. Hitchcock, sinema dünyasına birçok yenilik kazandırmıştır ve birçok yönetmen Hitchcock'un yöntemlerini filmlerinde kullanmıştır. Ünlü yönetmenin filmlerinde cinsiyet unsuru farklı yönlerden ele alınarak sıra dışı bir üslupla birlikte işlenmiştir. Konuyu işlerken öyküyü klasik bir anlatı temeline oturan Hitchcock, olayın akışını neden-sonuç ilişkisini vurgulayarak ilerletmektedir. Zaman ve mekân unsurlarını da değişik bir biçimde ele alarak kurgulamaktadır. Olayların akışı ana karakter gözüyle anlatılmakta ve seyirci ana karakterin yaşadığı olaylara dâhil olmaktadır (Wood'dan aktaran Karaosmanoğlu, 2020, s.52). Hitchcock'un mizanseninde dünya en olumsuz hâliyle belirlemekte, kendisiyle mücadele edilemez sapık bir mekanizma bulunmaktadır. Tüm bunlara ek olarak da kaprisli, ağır ve neredeyse soyut kabul edilebilecek bir ortam hazırlanmaktadır. Kaderin de gücüyle mutlu sona erişmek artık tesadüflere kalmıştır. Hitchcock adalet ve güvenlik sistemine, belki de çocukken yaptığı yaramazlık sonrası babasının isteği doğrultusunda tek başına bir karakol hücre sine polisler tarafından kapatılması nedeniyle, güvenememektedir. Belki bu sebeple filmlerinde adalet kavramını alaylı bir şekilde eleştirmekte ve güvenlik güçleri daima yanlış yerde olmakta ve yanlış yerlerde iz sürmeye çalışmaktadırlar. Olaylara zamanında müdahale edemeyen güvenlik güçleri dolayısıyla olayların çözüme kavuşturulmasında da faydalı olamamaktadırlar. Bunun sonucu olarak da polisler ve güvenlik güçlerine güven duyulamamaktadır. Ayrıca Hitchcock'un filmlerinde gerek devlet gerekse diğer sosyal kurumlar otoriter, insanların sorunlarını anlamayan, insanlara karşı ilgisiz ve hatta düşman olarak gösterilmektedir. Hitchcock, güvenlik güçleri ve mekanizmasını gereksiz olarak nitelendirirken aynı zamanda farklı sorunların insanlar ya da gerçek kahramanlar tarafından yok edilebileceği düşüncesini işlemektedir (Karaosmanoğlu, 2020, s.52-53).

SONUÇ

Hitchcock'un sinema dünyasına girmesi gerek sinemanın kendisi için gerek de sinemacılar için oldukça büyük bir şans olarak değerlendirilebilir. Sinemaya olan yaklaşımı ve kendine has tarzı Hitchcock sinemasını ortaya çıkarmış ve yıllar boyu ismini nesilden nesle aktarmasına yardımcı olmuştur. Hitchcock'un seyirci kitlesi onun tarzını bilen, onu tanıyan bir kitle olarak tanımlanabilir. Çünkü Hitchcock, filmlerine imzasını atmayı ihmal etmeyen ve bunu seve seve yapan bir yönetmendir. Hitchcock'un filmlerinde her detay özenli ve anlamlıdır. Hitchcock için işini şansa bırakmayan bir yönetmen tabiri rahatlıkla kullanılabilir. Hitchcock seyircisi onun filmlerini izlerken her detayın bir anlama hizmet ettiğini anlayabilir. Hitchcock'un yarattığı gerilim dışında seyirci Hitchcock'a güvenebilir. Çünkü Hitchcock seyircisini düşünen ve filmlerindeki dengeyi oldukça iyi sağlayan bir yönetmendir. Korku ve gerilim duyguları başta olmak üzere izleyiciye çeşitli duygular yaşatabilen bir yönetmen olarak da değerlendirilebilir. Bazı filmlerindeki espriler ve komedi tadındaki sahneler ve aşk sahneleri bu duruma örnek olarak gösterilebilir. Çocukluğunda yaşadığı olayların sinemaya olan etkisi göz önünde bulundurulursa, "Hitchcock'u Hitchcock yapan en büyük etmen çocukluğunda yaşadığı olaylardır" kanısına varılabilir. Filmlerinde polisler karşı olan tavır ve tutumları, gerilimi yaratma şekli ve hatta gerilim ustası diye anılması, çocukluk dönemindeki hapishane ve okul

dönemiyle ilişkili olduğunu söylemek mümkündür. Çocukluğunda yaşadığı olaylar ve duyduğu korku, Hitchcock'un bir ömür boyu yakasını bırakmayan ve filmlerle ortaya çıkan psikolojik bir yön olarak değerlendirilebilir. Tüm bunlara karşın filmlerindeki ince mizahı da oldukça başarılı olarak kabul edilebilir. Seyircisini gerilimin ortasında bile güldürmeyi başaran Hitchcock, filmlerinde ortaya çıkarmak ve seyircide uyandırmak istediği duyguları ustaca gün yüzüne çıkarır. Sadece bununla da yetinmeyip seyircisini karakterlerle özdeşleşmeye davet eder. Filmlerini büyük bir titizlik ve incelikte ele alan Hitchcock'un, filmlerinde kendini göstermeyi de ihmal etmemesi sempatikliğinin ve mesleğini ne kadar severek yaptığının bir göstergesi olabilir. Aynı zamanda birçok yönetmene ilham ve öncü olan Hitchcock, sinema dünyasına adını altın harflerle kazımayı başarmış bir yönetmen olarak nitelendirilebilir. Hitchcock ve onun sineması, sinema tarihinin vazgeçilmez unsurlarından biri olarak kabul görülebilir. Kendi döneminde çıkarmış olduğu filmlerin şu an bile sıkmadan ve heyecanla izlenebilmesi, Hitchcock sinemasının zamansız bir sinema olduğunun en büyük göstergesi olabilir.

KAYNAKÇA

- Baltacı, A. (2019). Nitel araştırma süreci: Nitel bir araştırma nasıl yapılır? *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(2), 368-388.
- Bolat, N. (2018). Gerilim ve Mizahın Mükemmel Uyum: Alfred Hitchcock. *Middle Black Sea Journal of Communication Studies*, 3(2), 43-53.
- "Life". t.y. Alfred Hitchcock. Erişim 25 Mayıs 2025. <https://www.alfredhitchcock.com/life>.
- Karabeğ, P. (2024). *Sinema ve Mimarlık Arakesitinde Sinematografik Mekânın Analizi ve Alternatif Üretimleri; Hitchcock, Kubrick ve Anderson Sineması*. Dicle Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Diyarbakır.
- Karaosmanoğlu, Y. (2020). *Sinemada Korku-Gerilim Türü: Alfred Hitchcock Sineması ve "Arka Pencere" Filminin Çözümlemesi*. Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Macit, K. (2007). *Sinemada Kurgu ve Görüntü Estetiği*. Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.
- Mater Utku, Ç. (2010). *Alfred Hitchcock Sinemasında Psikanalitik Açından İd, Ego, Süperego "Psycho/Sapık Örneği"*. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Özer, D. (2018). *François Truffaut Sineması'nda Alfred Hitchcock Etkisi*. Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Özer, Y. (2006). *Sinemada Korku ve Gerilim Türleri: Alfred Hitchcock Sinemasında Gerilim Oluşturulması*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Truffaut, F. (1987). Hitchcock. (İlyas Hızlı, Çev.) İstanbul: Afa Yayıncılık.
- Tuğan, N. H. (2023). Yönetmenin Kurgusundan Hayran Kurgusuna: Dijital Sinema Çağında Yönetmenin Yaratıcı Konumu ve Auteur Kuram. *Yeni Medya Dergisi*, (14), 17-38. <https://doi.org/10.55609/yenimedya.1259431>
- Ugur, U. (2017). Auteur Yönetmen Yaklaşımının Türk Sinemasına Yansımaları: Demirkubuz Sineması. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6(3), 227-241.
- Yalçın, H. (2022). Bir araştırma deseni olarak fenomenoloji. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22 (Özel Sayı 2), 213-232.
- Yılmaz, H. (2020). Auteur Sinema Bağlamında Türkiye'de Yönetmen Sineması Kitapları Literatürü: Bir Tasnif Denemesi. *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, 18(36), 643-670.